

1846. godine izlažu se u Schwerin-skom dvorcu umjetnička djela prikupljena iz građanskih domova. Prve pregradnje dvorca za muzejske svrhe vrše se već 1877. godine za što se koriste sredstva reparacije iz njemačko-francuskog rata 1870/71. godine. Tokom vremena zbirka se stalno obogaćuje, tako da se 1891. po bogatstvu eksponata stavlja uz bok galerijama u Dresdenu, Münchenu, Beču i Berlinu. Uz slikovni materijal prikupljaju se i predmeti umjetničkog obrta, rari-teti, sakuplja se zbirka bistri znamenitih ljudi 19. stoljeća i drugo. U razdoblju Weimarske republike Schwerinski dvorac sa svojom bogatom zbirkom postaje sastavni dio Mecklenburškog zemaljskog muzeja. Vandalizma hitlerovog fašizma znatno ju je oštetio, a 1945. godine Državni muzej u Schwerinu postaje jedan od voditelja kulturne obnove demokratske Njemačke. Zada-ci i ciljevi muzeja sve više se šire, naučno se proučava bogata baština, priređuju brojne izložbe, redovito održavaju koncerti. Posebna pažnja posvećuje se obrazovnom radu s omladinom, međumuzejskoj i međunarodnoj suradnji, a napose otvorenosti prema posjetiocima.

Više zapisa u ovom broju posvećeno je spomen-zbirkama i objektima Karlu Marksu, Karlu Liebknechtu, Lenjinu i drugim sudionicima radničkog pokreta. Hans Maur govori u svom članku o dojmu kojeg doživljavaju posjetioci pri posjeti spomen-objektima obitelji Marks u Salzwedelu, spomen kući Karla Marksa u Karl-Marks-Stadtu, spomen objektima Karla Liebknechta u Leipzigu, Wilhelma Liebknechta i Augusta Bebela u Wernsdorfu, na mjestima značajnih događaja u radničkom pokretu Njemačke u Eisenachu, Gothi i Erfurtu. Rolf Gehre i Klaus Sohl posvećuju svoj članak objektima vezanim za boravak Karla Marksa u Leipzigu, a prilog Michaela Horna govori o mjestima koja su vezana uz ime Vladimira Iliča Lenjina. Hans Maur oba- vještava o otvorenju spomen-objekta Ernstu Thälmannu u Wandlitzu, koji je tridesetih godina dvadesetog stoljeća bio jedan od vođa radničkog pokreta Njemačke.

Slijedeći članak informira o revolucionarnom radu muzealke Aleksandre Kollontai u Petrogradskom muzeju s kraja 19. stoljeća.

Gerhard Thiele i Martin Schumacher u svojim člancima osvrću se na prikaz Ilse Jahn o muzeološkoj ulozi časopisa Neue Museumskunde u kulturnoj politici DDR-a. (NMK, 1/1982.).

Članak Hansa Maura je skraćeni referat održan prigodom desetogodišnji-

ce rada radne grupe za spomen-objek-te radničkog pokreta. Potkraj 1982. godine bilo je uređeno i javnosti pristupačno 98 muzejskih spomen-objekata vezanih uz ličnosti i događaje razvoja radničkog pokreta i borbe protiv fašizma. Posljednji članak grupe autora odnosi se na borbu protiv crvi u drvetu pomoću ionizirajućeg zračenja. n. 4, p. 225—288, ilustr.

U svom prilogu Hans Ebert govori o gubitku umjetničkih djela u muzejima Njemačke kao i o uništenju muzejskih zgrada u toku drugog svjetskog rata. On daje prikaz stanja njemačkih muzeja u rasponu od 50 godina, tj. od 1933. nadalje. Uz opću analizu karakteristične kulturne politike fašizma naročito obrazlaže akciju »izopačene umjetnosti« (1937.). U prilogu uz navod obilja materijala nestalog iz muzeja Njemačke ne mogu se u potpunosti utvrditi sve neugodne posljedice kulturne i ratne politike fašizma, pa ipak nas taj članak prisiljava na razmišljanje.

O traženju novih oblika izložbene dje-ljatnosti izvještava Ruth Gleisberg. Dr-žavni Lindenau — muzej u Altenbur-gu već od 1970. godine priređuje u ljetnim mjesecima tematske izložbe u jednoj slobodnijoj formi, koje su vrlo šarolike i s mnogo ideja koncipirane. Time te izložbe postaju privlačni centri kako za ljubitelje umjetnosti, tako i za omladinu, kojoj se pruža mogućnost amaterskog bavljenja umjetnošću, primjerice grafikom, u slobodnom vre-menu.

Lessingov muzej u Kamenzu povodom 250-godišnjice rođenja Gottholda Ephraima Lessinga upriličio je akciju među omladinom od 7 do 14 godina za oslikavanje Lessingovih basni. Od oko 3000 prihvaćenih radova 1979. godine postavljena je izložba, koja je obrađena u Lessingovom časopisu »Laookon«, koji tretira teme s gledišta teorije umjetnosti. Na godišnjicu Lessingove smrti 1981. godine priređena je putujuća izložba najboljih radova u Budimpešti, Bratislavi i Pragu. Izložba je pobudila veliki interes, te je 1982. godine ponovno organizirana pod naslovom »Lessingove basne u dječjem crtežu« u suradnji s pedagoškim centrom u Karl-Marks-Stadtu.

Gerd Grabow prilikom 150-godišnjice jubileja daje povijesni pregled schwartzberških mjehova (za zgušnjavanje plina) i njihove uloge u razvoju rudarstva. Prilog obrađuje osnovni princip rada mjehova od njihove konstrukcije do primjene. Zasebno upozorava na tradicionalno čuvanje ovakvih objekata danas tehničko znanstvenih spomenika, koji zorno prikazuju razvoj proizvodnih snaga određenog društva.

Saobraćajni muzej DDR-a kao odgojni i obrazovni socijalistički centar proučava probleme prošlosti, sadašnjosti i budućnosti saobraćaja uopće, pri čemu nacionalni problemi stoje na prvom mjestu, iako je njegova uloga velika i u međunarodnim razmjerima. S tim u vezi muzej surađuje sa mnogim internacionalnim organizacijama (ICOM, IATM) kao i srodnim muzejima susjednih socijalističkih zemalja s kojima vrši razmjenu izložbi, stručnjaka i materijala.

Daljnji članci odnose se na tehniku intarizije u drvetu, suhoj preparaciji riba, te o prirodnim bojama u biološkim tekućim preparatima. Posljednji prilog donosi primjerke nekih interesantnih rješenja muzejskih ulaznica. Slijede novosti iz stručne literature i varia.

Sovetskij Muzej, Moskva, no. 1 (73), 1983, p. 1—80, ilustr.

gl. urednik: J. P. Pishchulin

Uz brojne muzeološke časopise iz svijeta pojavio se ponovo, novooblikovani i sadržajno bogatiji časopis »Sovjetski muzeji« u izdanju Ministarstva kulture i Akademije nauka SSSR-a.

Kao jedan od prvih muzeoloških časopisa, štampan već 1931. godine i izlazeći u kontinuitetu sve do 1940. godine, ponovnim pokretanjem pruža garancije daljnjeg svestranog praćenja muzejskih praktičnih i teorijskih događanja na cijelom području SSSR-a.

Uvodnikom glavnog urednika naglašava se da osnovna djelatnost muzeja treba biti orijentirana i na potrebe kulturnog razvoja zemlje, uže se povezati sa školama i s ostalim kulturno-obrazovnim aktivnostima u zemlji i prezentirati bogati inventar umjetničkih spomenika muzeja i onih *in situ*.

Prema koncepciji, koja se istim uvodnikom obrazlaže, časopis će u okviru 17 rubrika prenositi i brojna događanja u i oko muzeja, napose ona interdisciplinarnih oznaka. Bilježit će i stanje muzejskog kadra, povećanja muzejskih fondova, rezultate nakon integracija muzeja, domete u restauriranju i konzerviranju muzejskih predmeta, naučno-prosvjetnu ulogu muzeja uz redovito predstavljanje novootvorenih muzeja, galerija i zbirki i novih ekspozicija. Problemima tehničkih muzeja posvećena je zasebna rubrika

kao i suradnji muzeja s institucijama za ekologiju.

Posebni dodatak časopisu, osam kolor-tabli, prezentira nedovoljno poznate funduse muzeja, spomenike kulture i remek-djela.

Široka problematika iz teorije i prakse kolekcionara prezentirana je u zasebnoj rubrici »Kolekcionari«. Suradnja sovjetskih muzealaca na projektima, savjetovanjima, kongresima, izložbama i dr. u inozemstvu sadržaj je kraće rubrike »Iz inozemstva«.

Relativno dosta prostora izdvojeno je za temu muzeji i posjetioci.

Pored spomenutih muzeoloških studija donose se i rasprave o pojedinim spomenicima kulture, historijskim događanjima i srodnim temama. Ovaj broj sadrži također i niz kratkih, aktualnih vijesti o djelovanju pojedinih muzeja, o novijoj muzeološkoj literaturi, i o novijim publikacijama, o novim akvizicijama muzeja ili o novim atribucijama muzejskih predmeta.

Svi članci obilno su ilustrirani a jedino je sadržaj preveden na engleski i francuski jezik.

B. Š.

Tone Knez. Arheološka zbirka Dolenjskega muzeja. Izd. Dolenjski muzej Novo Mesto, 1983, p. 1—46, ilustr.

Ponovno otvaranje muzeološki suvremenije oblikovanog stalnog postava Arheološke zbirke Dolenjskega muzeja iz Novog Mesta, tokom druge polovine 1983. godine, praćeno je i studijski pripremljenim vodičem kroz zbirku. Kao osnovna zbirka muzeja, nastala sabiranjem ljubitelja starina i članova muzejskog društva, i prije otvorenja muzeja 1950. godine, na arheološki bogatom području Dolenjske i Novog Mesta, ubraja se u najznačajnije te vrste u Sloveniji, s vrlo značajnim nalazima i u evropskim relacijama.

Za potrebe stalnog postava, koriste se tek četiri prostorije, što je u odnosu na kvalitet i kvantitet materijala nedostavno, no to je u sadašnjim prostornim uvjetima muzeja ipak znatno proširenje u odnosu na stari postav. Primijenjena je vremenska linija prezentacije po slijedećim cjelinama: mlađe kameno doba, preko bronzanog do početka starijeg željeznog razdoblja; grobni nalazi iz halštatskih tumula;

prahistorijskih Ilira; keltska ostavština (mlađe željezno razdoblje) i materijal iz razdoblja rimske dominacije od 1. do 4. st. n. e.

Izloženi eksponati prikupljeni su uglavnom sistematskim istraživanjima koja se u kontinuitetu provode od osnutka muzeja a intenziviraju od 1953. godine zapošljavanjem prvog kustosa arheologa, i to na području središnje Dolenjske, dok je najveći dio zbirke orijentiran na ekspoziciju nalaza iz samoga Novog Mesta. Posebno su dragocjeni nalazi iz halštatskog tumula u Kandiji, keltsko-rimske nekropole iz nekadašnjeg Beletnog vrta i nalazišta iz prahistorijske nekropole urni na Mestnih njivah.

Zasebna cjelina Vodiča je sažeti prikaz historijata nastanka i djelatnosti muzeja kao i Arheološke zbirke, te prikaz konzervatorsko-restauratorske djelatnosti. Autor naglašava neadekvatnost izložbenog prostora u kojemu nisu do kraja provedeni muzeološki standardi, te je i težište u postavu na halštatskim i provincijalno rimskim nalazima iz grobova, dok je manje zastupljeno starije željezno doba i kompleksniji pregled keltskog razdoblja dominacije; nadalje nedostatni su predmeti za prezentaciju ranog srednjeg vijeka i, konačno, seobe naroda. Od planiranih arheoloških istraživanja očekuje se popunjavanje ovih praznina i dopuna stalnog postava.

Danas Arheološka zbirka broji više od 5000 predmeta s više od 4000 negativa i više od 100 crteža građe. Stručna knjižnica ovog odjela ima više od 1000 jedinica a jedinstvena je i zbirka arheološkog plakata iz Jugoslavije i ostalih evropskih zemalja, jedina te vrste u nas.

Slijedi i pregled arheoloških izložaba Dolenjskog muzeja od 1953. do 1982. godine, popis arheoloških publikacija muzeja, plakata i razglednica i pregled važnije arheološke literature o Dolenjskoj. Izvanrednu dopunu tekstu predstavljaju 22 crnobijele fotografije i plan postava izložbe.

Ovaj stručni, informativni i pregledni Vodič, u decentnoj likovnoj opremi Petera Simoniča, doista može služiti kao primjer svojevrsnog komunikatora o kulturnom nasljeđu, napose kao oznaka potpunog funkcioniranja na relaciji muzej-publika.

B. Š.